

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д. изк. Петер Кънчев Цанев

по конкурс

за Доцент

по Керамика

Нов български университет

Департамент „Изящни изкуства“

.

кандидат

д-р Моника Попова

Предоставената документация от д-р Моника Попова в настоящия конкурс напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ.

Като преподавател, изследовател и автор Моника Попова заема свое утвърдено място в развитието на българската художествена сцена със запомнящи се артистични изяви, базирани върху връзката на експресивната образност с разнообразни синтетични форми на съвременно изкуство и тяхното комплексно разгръщане в реална пространствена среда.

Творческата биография на Моника Попова съдържа голям брой участия в престижни национални и чуждестранни художествени форуми, а също така и множество успешни самостоятелни изложби, станали част от най-новата история на българското пластично изкуство.

В настоящия конкурс Моника Попова представя следните материали:

1. Проект под название „БЕС“ (2010).
2. Творчески проект „ШИТИТЕ” (2011).
3. Проект „Разговор със сърцето” (2011).
4. Проект „Селото на лебедите“ (2011)
5. Проект „20“ (2012)
6. Участие в изложбата „Вода и светлина“ – кураторски проект на Андрей Даниел (2012)
7. Проект „Подобно на заобляне“ (2014)
8. Проект „Максимална степен на болка“ (2014)

Проектът „БЕС“ (2010) е представен в галерията на СБХ на ул. „Шипка“ 6 и включва 20 големи по мащаб живописни творби върху платно. Използваната изобразителна техника съчетава по оригинален начин едновременно силата на експресивната линеарна рисунка и плътността на наситени полета със знаци, текст и щрих, които създават особено високо напрежение. Творбите от този цикъл отразяват сложната взаимовръзка, която съпътства възникването и обособяването

на специфични познания, свързани с осъзнаването на символната същност на универсални древни архетипи и начините, чрез които търсим тяхната връзка и осъществяване в съвременния свят. Оригиналният творчески почерк на Моника Попова е базиран върху формообразуване, което подлага на радикално проблематизиране въпроса за образа на тялото. Изложбата тематизира загадките на Аза в сложния сблъсък с тялото като възможност за опознаване на собствената същност и същността на другите. Пластическият подход към тялото представя преди всичко странността на погледа към тялото и неговата изплъзваща се реалност. Реалност, която е винаги вече някак предварително фрагментирана, дезорганизирана, раздробена и изгубена от пространствената същност на желанията. Образът на тялото в изкуството на Моника Попова е като парадоксален капан, при който всяко пренебрегване на тялото като психосексуален ресурс превръща зрителя в неподготвен за комуникация, объркан, а защо не и безпомощен субект. Възпроизвеждането и повторемостта на образите изгражда иконография, която показва, че тялото никога не е едно. В този план на интерпретация изложбата на Моника Попова показва и внушава с особена мощ и страстна енергия идеята, че дори и самотното тяло и единственото тяло съдържа в себе си винаги множество тела.

Творческият проект „ШИТИТЕ”, реализиран през 2011 година в пловдивската галерия „Сариев“ също може да бъде разглеждан като много успешна художествена изява по посока на последователен и убедително защитен изследователски интерес към все по-задълбочаващите се психологизиращи измерения в съвременното

изкуство. В този проект жанровите възможности на бродирането и шиенето като процес и техника, абсорбирани в полето на живописца, намират много успешна индивидуална реализация. Необходимостта от антропологична и психическа конфронтация с нарцистичната същност на твореца, амбивалентността на мъжкото и женското начало във всеки творчески процес, прерастват в необичайна трансгресивна борба между живописването, рисуването и бродирането. Наслаждението от действията, които нарушават автономността на образа, се превръщат в опасна творческа игра, която ескалира в много успешна изразна формула, съчетала едновременно от една страна дълбочините на недостъпната първична интимност, а от друга страна поразителната объркваща близост на едрите планове и формати, характерни за късномодерния екранен ексибиционизъм.

Проектът „Разговор със сърцето” е реализиран в галерия „Кръг плюс“ в София. В тази своя изява Моника Попова включва 15 квадратни платна с формат два на два метра. Този проект разкрива задълбочени познания и оригинални взаимодействия с магическия символизъм на древноегипетските ритуали и светоглед. Трябва да се отбележи, че Моника Попова е единственият български автор, който съчетава своя научно-изследователски интерес в областта на египтологията с творчески изяви, директно базирани върху образност, символи и магически практики, инспирирани от изкуството на Древен Египет. Тази необичайна интеграция между съвременно и древно познание, свързана с изначалните функции на изкуството, е част от творческата самобитност на Моника Попова, но също така и важен елемент от нейните позиции на художник-педагог.

Следващият проект „Селото на лебедите“ (2011) показва работите на художничката, осъществени по време на нейната творческа специализация в град Швандорф, Германия. Проектът е много интересен като опит за експериментиране с различни неартикулирани елементи на готическата и ренесансовата образност през оригиналния пластически език на Моника Попова. Проектът е показан в галерия АРТ АЛЕЯ в София.

Изложбата „20“ от 2012 година има ретроспективен характер като обединява 5 основни художествени посоки и съдържа 100 творби. Тази изложба има много важно място в творческата биография на Моника Попова и представлява значимо художествено и културно събитие. Изложбата е обект на сериозно критическо внимание и е интерпретирана от множество автори в задълбочени критически текстове. Тази изява не само утвърждава мястото на Моника Попова на българската арт сцена, но превръща нейното творчество в предмет на задълбочен теоретичен анализ. През същата година Моника Попова взима участие в изложбата „Вода и светлина“ – кураторски проект на Андрей Даниел – участие, което също се превръща в коментирано художествено събитие и допринася за нейното утвърждаване като значим автор със свой оригинален и самобитен облик.

Проектът „Подобно на заобляне“ от 2014 година е камерна изложбена изява, в която Моника Попова създава 10 малки пластики като експериментира едновременно с изразните средства на рисунката

и на кръглата форма, като ги подчинява на принципа на ротацията. Творбите от този проект разкриват неочаквани асоциации, които проследяват и анализират различни моменти от историята на един вътрешен и невидим аспект на визуалната композиция като идея, отнасяща се до метафорите на обитаването. Този проект, реализиран в реконструираната галерия „Витоша“ (галерия ART BOX), предлага множество възможности за преосмисляне на галерийното пространство като необичайно място на сблъсък между културата на гледането и културата на самотата, която е скрита в гледането. Същевременно този проект, в най-общ реторичен и философски план, се явява преход и част към следващия мащабен изложбен проект, реализиран в края на същата година.

Последната част от хабилитацията на Моника Попова включва проектът „Максимална степен на болка“, представен в галерия „Индустриална“ през 2014 година - голямоформатни живописни произведения и мащабни керамични пластики, изпълнени с керамичната техника сграфито. Творбите от този проект разкриват уменията на Моника Попова да конструира по виртуозен начин оригинално художествено пространство като използва въздействието на авторските символи и образи едновременно като пластично и концептуално изразно средство. Този последен проект съдържа особено знаменателни елементи, които не само обобщават много от предишните търсения на авторката, но демонстрират и нов етап на развитие, подчинен на принципно различен синтез между публичните и автотерапевтични функции на творческия процес. В психологически план този проект предлага среща с невъзвратимото. Тежестта на

дълбоката емоционална комуникация натовазва опита на индивида с безмилостно напомняне за неизбежностите при психологическото нараняване на субекта. Тук експериментиранията с изразните средства отправят към естествената скованост на човешката проективност, която е готова да плати суровата и брутална цена на трагичното. Линиите и формите откриват своя краен и окончателен завършек в образи, които са: безмилостно сигнални, диаграмно схематични, отвърлящо празни, застрашаващо директни. Образни конструкции, които смутено търсят път към Човешкото, поставено в центъра на трагичното. Онова трагично, с което идват всички възможности на истинското прозрение за Човешкото.

В заключение смятам, че пред нас е една достойна кандидатура, която отговаря на необходимите изисквания и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на д-р Моника Попова академичната длъжност „Доцент”.

07. 12. 2015 г.
София

/проф. д. изк. Петер Цанев/